JAROSLAV JAVORSKÝ

MOST ŠPIONŮ

ANEB MÁ CESTA Z PEKLA KE SVOBODĚ

KNIHA ZLIN

Most špionů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

Jaroslav Javorský
Most špionů – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

JAROSLAV JAVORSKÝ

MOST ŠPIONŮ

ANEB MÁ CESTA Z PEKLA KE SVOBODĚ

KNIHA ZLIN

Pár nezbytných slov na úvod

„Předjaří". Mé rozhodnutí „TO" konečně napsat padlo 19. dubna 2020, čtyřiatřicet let po mém propuštění na svobodu a skoro třiačtyřicet let od chvíle, kdy mě komunisté uvěznili a poté odsoudili za údajnou špionáž. Pár týdnů před zmíněným datem propukla celosvětová pandemie Covidu 19, způsobená virem zavlečeným do Evropy z Číny, spojená s vleklými zákazy cestování, nepovoleného pohybu mimo domov a dalšími restrikcemi. Stěny mého venkovského sídla na západ od Prahy mi brzy začaly být trochu těsné a čas utíkal na můj vkus pomalu. Začal jsem tedy znovu pročítat dokumentaci k mému případu, uloženou v mém osobním archivu.

Dne 11. února 1986 krátce před polednem jsem přešel přes Glienický most mezi Postupimí a Západním Berlínem, a stal jsem se tak účastníkem první „veřejné výměny špionů" mezi Východem a Západem. Spolu se mnou šli

na svobodu další tři muži: nejvýznamnější byl sovětský židovský disident Natan Šaranský (stejně jako já ve skutečnosti špionem nebyl), a pak dva polapení agenti BND a CIA. Do sovětského bloku se naopak vracelo pět lidí, kteří byli zatčeni, protože pracovali pro komunistické tajné služby, včetně manželů Hany a Karla Köcherových, agentů StB a KGB, vyslaných do Spojených států amerických z Československa. Američanům a Rusům tehdy na medializaci události záleželo, snažili se využít ji ke svým politickým cílům: sovětský blok usiloval o to, aby se na disidenty a vězně svědomí dívala západní veřejnost jako na špiony, což se naštěstí nepodařilo; demokratický svět, tedy především USA, chtěl zase demonstrovat převahu, protože v té době už tlačil Moskvu a její vazaly do pozice slabšího soupeře. Na rozdíl od předchozích případů proto výměna proběhla před očima novinářů, fotoreportérů a televizních štábů.

Byla to tehdy senzace, která přispěla ke slávě „Mostu špionů", a jako každá senzace zaměstnávala žurnalisty jen pár týdnů, pak zájem opadl. V těch několika týdnech jsem se však spolu se svou rodinou stal středem pozornosti masmédií z celého světa, a když jen namátkou probírám archiv, připomínám si, že britský Daily Mail přinesl exklusivní dvoustránkovou reportáž, obsáhlé články vyšly v *Der Spiegel*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Bild am Sonntag*, příspěvky vysílaly *BBC*, *Hlas Ameriky*, *Deutsche Welle*, *Svobodná Evropa*, *RTL*, *ZDF*, *ARD*... Každý novinář žádal původní interview s účastníkem výměny, referovalo se o ní i v regionálních novinách či exilových krajanských listech, vydávaných v češtině (*Reportér*, *Kanadské listy*),

zmiňovaly se o ní i samizdatové publikace. Naopak o ní důsledně mlčel komunistický tisk, nejen v Československu, ale ve všech tzv. socialistických státech – přitom se soudruzi měli radovat, pustili na Západ čtyři lidi, roky zavřené a trpící v komunistických žalářích (v Šaranského případě i v lágru na Sibiři) a dostali za to své oddané agenty!

Kromě série článků mám v archivu také své poznámky z let strávených ve vězení ve Valdicích u Jičína. A mám i několik beden dokumentů, fotografií a především kopií korespondence mé zesnulé matky, která v době mého věznění komunikovala snad s celým světem a kvůli mému osvobození by povolala na pomoc i samotného ďábla, kdyby tušila, kde ho má v tu chvíli hledat. Když jsem to všechno po letech procházel, uvědomil jsem si, že mnohé novinové články byly příliš bulvární. Novináři tehdy kladli důraz na zmíněnou senzaci, snad nikdo z nich se nesnažil zabývat také lidskou stránkou věci, a ukázat tím i podstatu doby, na kterou mnozí z nás jen neradi vzpomínají a mnozí z vás ji pro svůj mladistvý věk znají jen z útržků vyprávění, v lepším případě z knih. Došel jsem k názoru, že o mém případu sice byla popsána spousta stránek, většinou v cizích jazycích a těžko dostupném nekomunistickém tisku, ale zpravidla povrchně. Spousta věcí nebyla zmíněna a vysvětlena vůbec. A kolika jiným osudům, aspoň vzdáleně podobným tomu mému, byla v Čechách věnována mediální pozornost?

Jestliže lidé málo vědí, je jim možné věšet na nos bulíky, a tak jsem se také setkal s informacemi o mé osobě, které se skutečností neměly nic společného. Například jsem narazil na výpověď Karla Köchera, který

pronikl jako komunistický agent do CIA. V interview pro archiv Paměť národa (https://www.pametnaroda.cz/cs/kocher-karel-1934?clipId=209936#recording) mimo jiné říká: *„Most byl přes řeku Havel, to je cesta z Berlína do Postupimi. Konec Berlína, velice hezké prostředí, klasický secesní most. Seděl jsem (...) v dodávce se svou ženou a čekalo se, až přijede z druhé strany auto se Šaranským. Byli tam i další lidé, přihození, spolu s námi vyměnili pár takových celkem bezvýznamných lidí. Syn tenisty Javorského, který převážel nějakou ženskou přes hranici z Bulharska do Turecka a zatkli ho. Javorský měl tenisovou školu a učil kancléře tenis, tak kancléř vyjednal, aby jeho syna pustili. Ti byli bezvýznamní, přihození, šlo tam o Šaranského a o mě.*" Nechtěl bych panu Köcherovi upírat jeho „významnost" (pro totalitáře z KGB byl jistě hodnotným spolupracovníkem), ale kdyby se před vypouštěním nesmyslů do světa aspoň podíval na mapu, mohl by si všimnout, kde leží Heilbronn am Neckar (tam žil můj otec a učil tam tenis), a kde je Bonn, v němž sídlil spolkový kancléř Helmut Kohl. Třeba by i panu Köcherovi došlo, že při své vytíženosti by kancléř (jedna z nejdůležitějších postav tehdejší mezinárodní politiky) musel jezdit na hodiny tenisu asi tři sta kilometrů, za což by navíc platil svým vlivem a zařizováním, aby mě komunisté pustili z kriminálu... Pravda je taková, že kromě jednoho dopisu s blahopřáním mé rodině se kancléř v mé cause osobně neangažoval a s mým otcem se nikdy nesetkal. Také nikdy a nikde nebylo zveřejněno žádné oficiální prohlášení, že by byl v roce 1986 vyměněn „někdo" (Šaranský) za „někoho" (Köcher), existují jen úvahy novinářů, že jsem byl já jako čs. občan vyměněn

Jaroslav Javorský a jeho „hučka svobody“
Foto Petr Placák, 2020

za jiné čs. občany. Ale to není tak podstatné, nechme panu důležitému jeho „první housle“: já tak činím s pocitem, který mi kdysi potvrdil novinář Karel Pacner, že většina Köchrových polistopadových výpovědí obsahuje nesmysly, účelové výmysly a nepodložené domněnky.

Při probírání archivu a ze všech zmíněných důvodů jsem si čím dál častěji říkal, že bych měl přece jen vylíčit můj případ tak, jak si ho pamatuji, jak jsem věci a dění viděl mýma očima, a jak v tom příběhu nahlížím sám sebe. Předtím jsem dlouhé roky odmítal cokoli psát, nepřipadalo mi to až tak důležité, neměl jsem potřebu okolnímu a do mého osudu nezasvěcenému světu o sobě a o svých životních trampotách něco sdělovat, a po pravdě řečeno, od propuštění z vězení jsem ani nenašel dostatek času, abych o své osobní historii mohl vážněji přemýšlet, natož sepisovat vzpomínky. V životě jsem bohužel mnohé zameškal, potřeboval jsem si užít svou svobodu, a jak se ukázalo, potřeboval jsem také odstup, aby ve mně sdělení pro druhé uzrálo. V žádném případě tu nechci ventilovat nějaké své frustrace, ani vyplňovat dlouhou chvíli. Žiji plnohodnotný a celkem spokojený život, nejsem uvězněn v bublině vlastních předsudků, ani si nepotřebuji ulevit. O svých literárních schopnostech mám pochybnosti, nějakou dobu jsem přemýšlel, že spíš oslovím ghostwritera, zkušeného autora, který práci odvede za mě. Teprve vnucený klid, způsobený pandemií, mě donutil k tomu, abych si začal písemně třídit vzpomínky, s tím, že se později uvidí. Nakonec vznikla knížka, kterou držíte v ruce.

Dlouho jsem měl mylnou představu, že v mých letech budu spíš po večerech vyprávět pohádky a bajky

vnoučatům, ale řízením osudu jsem se tohoto potěšení zatím nedočkal – soudruzi mi velkoryse umožnili založit rodinu až po mých čtyřiceti letech a moji synové si s dětmi dávají na čas. Vyprávím tedy svůj příběh vám, čtenářům. Snažil jsem se ho vylíčit pravdivě, jak jen to paměť a dokumentace umožňují, považuji za nutné zdůraznit, že tak činím s úctou k faktům, ale výhradně z mého pohledu, tedy tak, jak jsem fakta zažil. Chtěl jsem své líčení podložit všemožnými dokumenty a fotografiemi, ale těch materiálů je tolik, že se jich do knížky vejde jen zlomek.

Proto jsem po dohodě s nakladatelstvím zřídil webové stránky, kde najdete vše potřebné:

https://www.most-spionu-aneb-moje-cesta-z-pekla-ke-svobode.cz.

Kromě toho odkazuji i na internetový archiv Paměť národa (pametnaroda.cz), kde pod mým jménem naleznete několikahodinové interview, které se mnou natočil novinář a dokumentarista Adam Drda (můj příběh dobře zná, požádal jsem ho tedy, aby mou knihu také redigoval). Protože někteří z aktérů mého příběhu jsou pravděpodobně ještě naživu, snažil jsem se zachovat anonymitu u těch, kteří si ji zaslouží. Některá jména se mi za tu dlouhou dobu „vypařila" z hlavy, tedy jsem jim přidělil „alias" či „nickname". Jména některých soudruhů, kteří se přičinili o mé strasti, uvádím naopak bez okolků, a doufám, že jim v pekle přitopí za to, co na světě prováděli. Vyjadřuji-li nějaké přesvědčení nebo názor, pak je to jen moje přesvědčení a můj názor, který dávám v plen, a je jen na vás čtenářích, zda se mnou v mém pohledu na věc budete souhlasit.

Pokud z mého vyprávění získáte aspoň jednu pro vás podnětnou pasáž či myšlenku, pokud se z něj dozvíte

něco, co jste dosud neznali, pokud v něm najdete poučení či paralelu k vašim životním trablům (nebo k životům vašich bližních), pak si budu moci říct, že můj poslední, životem sice nepředepsaný, ale od našince očekávaný úkol jsem snad splnil.

Chtěl bych také svým vyprávěním přispět k diskusi o komunistické minulosti. Mnozí lidé včetně mě se k ní vrací neradi, ale protože se pořád trochu bojíme, aby se v nějaké podobě nevrátila, mluvíme o ní, abychom tomu návratu zabránili. Snažil jsem se tedy pověsit svůj příběh jako malý obrázek na stěnu jedné části historie našeho národa.

Neočekávejte, prosím, že vás mé vyprávění pobaví, ale jsem si jistý, že vás zaujme. Skoro všichni dychtíme po poznání něčeho nového, neznámého, neobvyklého, mnozí z nás rádi nahlížejí „pod pokličky", odhalují dráždivá tajemství, sledují senzační události a příběhy, byť v sobě nejeden z nich skrývá lidskou tragédii. Jistě jste si všimli, že když dojde na dálnici k dopravní nehodě, tvoří se kolona i v protisměru, řidiči zpomalují, chtějí vidět, co se stalo. Lidé jsou zkrátka zvědaví, rádi se stávají diváky. Tak tedy obrazně řečeno: i vy, milí čtenáři, můžete nyní zpomalit a nahlédnout do mého světa „na druhé straně", přivítám vás, pokusím se vás vtáhnout do děje, vynasnažím se, abych vás nenudil.

Po silných prožitcích, které vám budu líčit, jsem často vzpomínal na slova Thomase Lievena, postavy z kdysi dávno vysílané TV série *Nemusí to být vždy kaviár* (natočené podle stejnojmenného románu rakouského spisovatele Johannese M. Simmela): „Až budu jednou tohle vyprávět

Přání všeho nejlepšího, které v roce 1986 poslali manželé Reaganovi mé matce Věře Javorské. Po celou dobu mého věznění za mě neúnavně bojovala.

v mém klubu, tak mi snad nikdo nebude věřit...“ Lieven tu větu obvykle s poněkud udiveným či ironickým výrazem prohodil do kamery poté, co prožil něco neobvyklého, strhujícího, až neuvěřitelného. Vybavuju si ji vždy s úsměvem, a dnes také s vědomím, že jsem to já, kdo líčí příběh na hraně uvěřitelnosti. Proto jsem si ji také vypůjčil na závěr každé kapitoly.

Ještě bych měl, jak se to v podobných případech sluší, poděkovat lidem, kteří se především zasadili o mé propuštění na svobodu, kteří mi stáli po boku v těžkých dobách, kdy jsem byl na pokraji fyzických i duševních sil, kteří mi radili, pomáhali a umožnili mi vrátit se časem zpátky do normálního života. Tedy děkuji, zde nekonkrétně všem, v textu pak mnohé zmiňuji, byť někdy neužívám pravá jména. A omlouvám se lidem, které jsem zmínit zapomněl: věřte, že se tak nestalo záměrně.

Knihu věnuji mé milované manželce Olince, neméně milovaným synům Patrickovi a Dominikovi, také bratrovi Jiřímu, ale především a hlavně mým drahým rodičům, mamince Věře a tatínkovi Jiřímu... A v neposlední řadě mému příteli Petrovi M., o němž se za chvíli dozvíte víc a který se bohužel, stejně jako moji rodiče, vydání knihy nedožil. Žádná slova by nevystihla, co jsem ke každému z nich kdy cítil a stále cítím. Každý z nich má v mém srdci a v mé paměti své místo jednou provždy.

Věřte mi, že jsem nikdy nechtěl být hrdinou a netoužil jsem po obdivu veřejnosti (s výjimkou sportu, kde hráč obdiv diváka potřebuje k lepšímu výkonu). Působením nepříznivých okolností a svých vlastních chyb jsem se jen dostal do situací, které jsem se snažil řešit, jak jsem

nejlépe uměl, a často při tom platilo, že zoufalý člověk dělá zoufalé věci. Pak se nemůže divit, že se všechno nevyvíjí podle jeho představ.

1. kapitola

Zoufalí (zamilovaní) lidé dělají zoufalé věci

„Můžeš přes někoho obstarat falešné pasy?" – zeptal jsem se s bázní v hlase, ačkoli jsem věděl, že Jana by mě neudala. Znali jsme se už nějaký pátek, a jakkoli by se naše první setkání v pražském hotelu Alcron snad mohlo náhodně přihlížejícím jevit jako romantická milenecká schůzka, k intimnostem mezi námi nedošlo, zato jsme se časem stali dobrými přáteli.

„Tys asi spadl z jahody na znak!" – špičkovala a zhurta se do mě opřela: „Takové debaty se po telefonu nevedou ani v Německu. Jsi tu chvíli na návštěvě, a koukám, že už jsi pěkně voprsklej! Ale jestli ti trochu šplouchá na maják, a mám dojem, že asi jo, přijeď za mnou o víkendu do Mnichova, dáme pivo a promluvíme si jako zamlada."

Jana byla matka samoživitelka, energická elegantní pětatřicátnice s potřebným nadhledem, ale také s kontakty do podsvětí, které jsem velice potřeboval. Před lety

se na oko provdala za staršího Němce z Bavorska: byla nechtěně v jiném stavu a chtěla vypadnout z Československa do svobodného světa, ať to stojí cokoli. Stálo jí to dost peněz a trvalo několik měsíců, než směla vycestovat. Zařídil jí to tehdy, jak se mi časem svěřila, jistý Zdeněk, Čechoněmec s poměrně rozsáhlými styky, a to i v kriminálním prostředí v západním Německu a v Itálii.

Provdat se za cizince ze Západu, to byla v sedmdesátých letech nestvůrné tzv. normalizace pro české i slovenské dívky jedna z mála možností, jak přesídlit za železnou oponu a smět se pak vracet domů. Po pravdě řečeno, i mě napadlo, že si v Německu najdu „nevěstu", abych z té komunisticky normalizované a Rusku zaprodané země mohl odejít, jenže v případě mužů nebylo tak jednoduché domluvit fiktivní sňatek. A tak jsem pod tlakem okolností vycestoval na jaře roku 1977 na tzv. devizový příslib a emigroval do tehdejší Německé spolkové republiky (NSR) spolu s bratrem a rodiči, kteří tam už předtím odjeli služebně a po mém příjezdu se rozhodli zůstat. Získal jsem vysněnou svobodu, oprostil jsem se – aspoň jsem v to tehdy pevně věřil – od velkých problémů, které mě od doby mé vojenské služby tížily a tlačily k zemi, a začal konečně hledět do budoucnosti s nadějí.

Jediné, co mi tehdy scházelo, byla moje dívka Anička S., která zůstala v Čechách. Víc než rok před odjezdem jsem se do ní zamiloval, ale měla malou dceru Angeliku, s sebou jsem je vzít nemohl, a také jsem jí nemohl vysvětlit, v jaké jsem situaci. Byl jsem však skálopevně přesvědčený, že holky nakonec nějak dostanu za hranice. Anička pracovala na telefonní ústředně v Praze na Žižkově a měla

možnost volat mi do Německa přes nevysledovatelné linky. Můj neohlášený útěk mi zazlívala a doslova denně mne bombardovala telefonáty: podsouvala mi, že jsem ji schválně opustil, vyčítala, žadonila, plakala, vyhrožovala, používala všechny zbraně, aby mě přiměla něco udělat. A v mé, tehdy zoufale zamilované hlavě, se začal rodit záchranný plán, který jsem nakonec považoval za téměř bezchybný. Abych ho mohl provést, potřeboval jsem spojení do podsvětí, které jsem z mnoha důvodů nemohl hledat v Heilbronn am Neckar, statisícovém městě, kde jsem s rodiči bydlel a kde jsem požádal o azyl. Vypravil jsem se tedy za Janou do Mnichova, sešli jsme se v hospodě.

Prohlásila: „Spuckt es aus!" (po našem: „Tak to vybal!") – a na stole s typicky bavorským modrobílým kostkovaným prostíráním zalovila v košíčku, aby si vytáhla čerstvou máslovou Brezzel. Vzal jsem do ruky máz piva a snažil se z něj upít, abych neměl tak sucho v krku. Pak jsem ji vzal přes stůl za ruku. Nevěděla, že jsme s rodiči a bratrem emigrovali, tím jsem tedy musel začít: „My už se nevrátíme..." – „Kdo je to my a kam se nevrátíte?" – „Já, máma Věra, táta Jiří a brácha Jirka, prostě se nevrátíme do Československa," odvětil jsem a musel si znovu loknout. Pivo chutnalo jinak než doma v Čechách. Ne hůř, prostě jinak. A nevím, proč mi v krku drhlo, jako by se mi svíral strachem, přestože strach jsem neměl.

„To zírám – a jak jste se dostali všichni najednou na Západ? To není normální, vždyť komouši si vždycky nechávají rukojmí, přece nepouští ven rodiny, mají strach, že jim zdrhnou. To jsi pro ně dělal? Nebo tvůj táta? Jak jste to dokázali?!"

Taky si lokla a přes kopec pěny se na mě upřeně dívala velkýma tmavýma očima zpod ještě tmavšího obočí, které přecházelo do vysokého, klenutého, do bronzova opáleného čela, posazeného nad trochu větším nosem. Její oči, i když hleděly zvídavě, se na mě mile usmívaly. „Tak povídej a nenech se prosit, já to na vás neprásknu!"

Dřív jsem jí toho o své rodině moc nevyprávěl, začal jsem tedy zeširoka: „Asi ti musím nejdřív říct, co dělal můj táta v padesátých a šedesátých letech. Třináct dlouhých let byl absolutní jednička českého tenisu." Líčil jsem, že můj otec Jiří Javorský je zasloužilý mistr sportu, mnohokrát reprezentoval republiku v Davis Cupu, dostal se do semifinále a finále největších světových turnajů, jako jsou Roland Garros nebo Wimbledon, a když s aktivní kariérou končil a nastoupili po něm Kodeš a pak Lendl (to je počátek „normalizace"), nebylo najednou pro tátu nikde pořádné místo. Nabízeli mu trenérství pro Rudou hvězdu, tedy pro klub, podléhající de facto ministerstvu vnitra, ale tomu se snažil vyhnout, byl by to jeho sportovní i duševní hrob. Měl ovšem dobré konexe, a tak ho v roce 1976 zaměstnal Pragosport, státní agentura, která zajišťovala výjezdy čs. sportovců do kapitalistické ciziny a získávala tak cenné západní peníze neboli valuty. Dovolili mu, aby i s mámou jako trenér na dva roky vycestoval do západního Německa k TC Heilbronn, kde už předtím působil, s tím, že peníze, které v klubu vydělá, odevzdá Pragosportu, a ten ho potom vyplatí v tuzexových bonech nebo v korunách. Byly to platební podmínky pod psa, táta vždycky vypočítával, kolik embéček dá ročně komunistům za nic, ale zase to bylo mnohem lepší než v Československu, a rozhodně lepší,

než aby se na věky zahrabal v Rudé hvězdě. Já a mladší brácha jsme s rodiči do Heilbronnu pochopitelně vycestovat nesměli. A když mi začalo být v Praze horko, začal jsem hledat způsob, jak bychom mohli odjet za hranice každý zvlášť, ale ve stejném termínu. Nebylo to jednoduché a nešlo to bez znalostí a bez jistých styků.

Při vzpomínce na to, co všechno jsem za několik měsíců před odjezdem musel zvládnout, jsem se potřeboval napít. Nechtěl jsem zbytečně zabíhat do podrobností a vyprávět Janě, jak jsem využil tátovu známost s chlapem, který pracoval na ministerstvu vnitra: už dřív jsem mu dovezl ze Západu tenisové rakety, a tak jsem ho mohl požádat o službičku, totiž aby nechal v neobvykle krátkém termínu vystavit pro mého nezletilého bratra tzv. služební pas (v té době existovaly turistické cestovní pasy pro všechny, a pak také pasy služební, pro ty, kdo jeli za prací a pro členy jejich rodin), na který pak mohl vycestovat za rodiči do Německa, a to přesně v den, který jsem určil. Fígl spočíval v tom, že vnitro sice sledovalo „rodinné výlety" na Západ a snažilo se všemožně zabránit, aby se tam najednou ocitla celá rodina, jenže vnitro na to sledování členů rodin mělo minimálně dvě skupiny – a jak to tak v předpočítačovém věku chodilo, než hlášení od jedné skupiny doputovalo k druhé a vše bylo zpracováno do tzv. výsledovky a předloženo na příslušné poradě, mohly některé případy proklouznout, a o to mi šlo. Naplánoval jsem tedy cestu na březen 1977, s tím, že bratr odjede na služební pas za rodiči a já požádám o devizový příslib na cestu do Anglie, odkud jsem si obstaral také pozvání na návštěvu. Doufal jsem, že než příslušná policejní

skupina zpracuje zprávu o služební cestě Jiřího juniora, budu mít i já na krátkou dobu otevřené okno na Západ.

Byl tu však ještě jeden kámen úrazu, ten největší: v roce 1969 jsem se nedobrovolně, za okolností, které vysvětlím v další kapitole, stal tajným spolupracovníkem Vojenské kontrarozvědky (VKR), a i když jsem se z té záležitosti snažil všemi možnými způsoby vymanit, příslušníci VKR mě stále nehodlali pustit ze svých osidel. Vyčítali mi sice, že jsem se již v roce 1972 při krátkém pobytu v západním Německu dekonspiroval, nicméně pořád se mě snažili tzv. vytěžovat, a já věděl, že se jim budu muset buď otevřeně postavit, nebo utéct. Druhá možnost se mi zdála schůdnější. A protože jsem věděl, že VKR má zájem o Anglii a speciálně o exulanta a někdejšího západního vojáka Zdeňka Illového, jehož jsem osobně poznal již v šedesátých letech, využil jsem příležitost a ohlásil svému kontaktu, že chci za Illovým vyjet na devizový příslib a na jeho pozvání. O bratrovi jsem před VKR pochopitelně takticky pomlčel.

Jana si zapálila cigaretu, ale pak vrátila ruku na stůl, dovolila mi, abych ji za ni zase vzal, a tak jsem pokračoval: „Prostě se mi podařilo poslat bráchu za rodiči vlakem přes Cheb a za několik hodin jsem pak sám cestoval autem přes Rozvadov. Brácha dobře dojel, a já jsem si před přechodem pomyslně ‚podvázal kalhoty'. Měl jsem strach. Nemuselo to vyjít, navíc mohli najít kontraband, který jsem vezl, a to bych pak byl nahranej." – „Jakej kontraband?" – „Musel jsem si do Německa přivézt něco do začátků. Rodiče o mém plánu nevěděli, nechali na Proseku čtyřpokojový zařízený byt, a ne všechny cennosti si brali na ty dva roky

Za volantem kabrioletu BMW, v němž jsem v roce 1977 odjel do emigrace

s sebou. Něco jsem si mohl vzít oficiálně, ale většina věcí by při šťáře na hraničním přechodu neprošla. Leccos jsem tedy prodal, taky svoje zánovní auto, Fiata coupé 128. Místo toho jsem koupil staré BMW 321, kabriolet z roku 1938, protože jsem věděl, že za něj v Německu dostanu o hodně víc. Taky jsem nakoupil zlato a drahé kameny, a to jsem poschovával v útrobách bavoráka...“

Teď jsem si musel zapálit já: dostala mě vzpomínka, jak se mi čeští celníci v Rozvadově vrtali ve věcech, jak pečlivě prolézali auto a jak jsem pak na německé straně za hranicemi bulel jako malý kluk, když během okamžiku pominulo napětí a odcházel ze mě strach. Jana si toho všimla: „Musel to teda být nervák... Ale dobře to dopadlo, tak proč chceš ještě blbnout s falešným pasem? To toho nemáš dost?“

Dopil jsem skoro celý máz piva a uvědomil si, že pořád držím Janu za ruku, jako bych se bál, aby mi neutekla. Posunul jsem si brýle z nosu na kraj opáleného čela a kudrnatých blond vlasů, na které jsem tehdy byl marnivě pyšný (vlnily se samy od sebe, své udělalo i sluníčko na kurtu, kde jsem stál jako tenisový trenér často až dvanáct hodin denně): „Prostě jsem se zamiloval a ta holka zůstala za kopečkama. Za hranice ji nepustí, leda tak do NDR nebo do Bulharska, protože její ségra kdysi zůstala v rajchu. Nikdo z rodiny na Západ nesmí, přece víš, jak to chodí, jaké jsou u nás psané i nepsané zákony. Útěk skoro vždycky nějak odskáčou příbuzní. A já bez ní asi nemůžu žít.“

„Tak proč jí tady neseženeš někoho, kdo si ji ‚na oko‘ vezme? Uvědomuješ si, jak nebezpečné a těžké by bylo

dostat jí sem na falešné papíry? Opravdu jsi o tom pořádně přemýšlel a nebojíš se?“ Odtáhla ruku, znovu usrkla piva, mírně naklonila hlavu na stranu a zadívala se na mě přimhouřenýma očima, které říkaly, že mi nerozumí a pochybuje.

„Co znamená to zpochybňování a ‚fragerei‘ (tedy vyptávání)? Bojím, nebojím, to víš, že z toho mám hlavu v pejru. Samozřejmě jsem navrhoval, že bych jí tu mohl sehnat fiktivního manžela. Mám kamaráda z Weinsbergu, který by to pro mě udělal, už jsem ho za ní dokonce poslal do Prahy, aby mohli později doložit, že se znají. Ale sama víš, jak je ten úřední proces zdlouhavý. A teď je rok 1977, už jsou přece jenom o dost horší podmínky než v osmašedesátém, kdy ses dostala ven ty. A vzpomeň si, jak dlouho to trvalo. Nechceme čekat, ale to není hlavní důvod: ona má dítě.“

„Dítě? Proboha, to jsi jí udělal dítě a pak zdrhnul? No, to se nedivím, že je naštvaná, naopak se divím, že se s tebou ještě baví!“ Jana se dostávala do ráže, tak jsem honem vysvětloval: „Prosím tě, to ne. Angelice už je sedm, mám ji rád, rozumíme si, ale není moje dcera. Jde o to, že její otec by musel souhlasit, aby žila mimo republiku v domácnosti s Němcem, a to on podle všeho nedovolí. Prý se o Angeliku nezajímá a nijak zvlášť nestará, ale prostě nechce bývalé ženě vyjít vstříc. Kdyby dal celou věc z trucu k soudu, vyhrál by. Aničce by pak dceru nejspíš vzali. Proto hledám radikálnější a rychlejší řešení. Prosím tě, pomoz mi.“

Žadonil jsem a ulevilo se mi, když jsem v její tváři zahlédl tak trochu blahovolný náznak úsměvu, jako by

říkala: No, máš štěstí... Ale neřekla to, jen zakroutila hlavou, a teď zase ona vzala moji ruku do své. Nesevřela ji, jen mi ji poplácala. „Já tě v tom nenechám, i když si myslím, že jsi praštěnej. Jestli tu zůstaneš přes noc, můžeme si dát večeři se Zdeňkem, ten má delší prsty než já, snad ti bude umět i poradit. A teď mě omluv, odskočím si, a pak mu zavolám, jestli má čas. Asi mu za to budu muset taky něco slíbit."

Když odcházela od stolu, měl jsem brýle posazené na čele, takže jsem všechno nad dva metry viděl trochu rozmazaně. A jak se tak přede mnou vinula, v dlouhé sukni, s havraními vlasy volně splývajícími skoro až k pasu, zapracovala moje mužská představivost a vzpomněl jsem si na slova Werichova Čochtana o ženštině, kráčející za šera po kolena ve vodě s něčím na hlavě, takže by se jednomu mohlo zdát, že někde támhle by mohla jít krásná ženská...

Pro konspirační večeři Jana vybrala Café Schwabing na Kurfürstenplatz. Zdeněk byl asi třicetiletý vyzáblý chlapík, typ někdejšího pražského veksláka se slunečními brýlemi Porsche. Krátce před setměním nás usadil v zahrádce před vchodem, asi i proto, aby viděl na svého nadupaného stříbřitě modrého bavoráka, poslední model coupé – auto, s jakým mohl v Československu jezdit tak možná Karel Gott, ale i ten by s tím asi měl popotahovačky. Vyzval nás, abychom usedli, a sotva se posadil do proutěného vypolstrovaného křesílka, přešel plynulou češtinou k věci: „Jana mi v krátkosti řekla, co chystáte a kdo jste, takže jestli vám mám pomoct, potřebuju znát podrobnosti. Nezajímají mě jména ani důvody, to je vaše věc. Zajímá mě váš plán, jeho možné provedení, rizika, a hlavně, bez urážky: kolik

na to máte peněz? Abychom se tady nebavili o detailech, a vy jste nepočítal, že vám na takovou věc bude stačit ‚tři padesát'. Rozumíme si?"

Podíval se na mě a zvedl obočí, snad aby zdůraznil význam otázky. Než jsem stihl odpovědět, obrátil se na číšníka a začal objednávat vodku a martini. Čekal jsem, jestli řekne ono pověstné „protřepat, nemíchat", ale neřekl. Začal jsem tedy s líčením plánu, který mi vyzrál v hlavě za tu dobu, co mě Anička naháněla. Bylo to vůbec poprvé, co jsem své záměry někomu svěřil: „Asi bych tedy měl začít financemi. Nevím sice, kolik budete žádat za potřebné dokumenty a služby, ale mám představu, kolik asi budou stát lety, hotely, doprava a všechno kolem. Přivezl jsem s sebou BMW 321, kabriolet z osmatřicátého, v téměř v originálním stavu..." Ukázal jsem mu fotku, a když se na mě znovu podíval, dodal jsem s podtónem dotazu: „To by snad mělo stačit na výdaje, až ho prodám." Znovu si prohlédl fotku: „Co za něj chcete?" Samozřejmě jsem už zjišťoval, jakou cenu takové oldtimery na Západě mají, skoro stejné auto, i když zrenovované, nabízel v inzerci automobilového speciálu Neckermannův syn za čtyřicet tisíc marek. Ale řekl jsem obchodnicky: „Nevím, budu čekat na nabídky. Ještě jsem nic nezkoušel, jste první, komu to říkám." I v tom jsem lhal, měl jsem již několik nabídek přes inzerát, a i když žádná nepřesahovala deset tisíc, stejně to byl slušný balík v porovnání s tím, za co jsem auto koupil.

Zdeňkovi moje odpověď zjevně stačila: „No, o tom si promluvíme později, teď mi řekněte o tom vašem plánu. A: Prosit! Nebo: Na zdraví!" Zvedl ze stolu skleničku

a vybídl mě i Janu, abychom si s ním připili. Tak tohle pije James Bond a pozéři, kteří si na něj hrají, pomyslel jsem si, ale přiťuknul jsem a s chutí jsem se napil.

„Je to dobré, vážně. Víte, proč a kdy se začalo říkat míchaným nápojům koktejly?" zeptal jsem se, snad abych taky udělal dojem. Zavrtěl hlavou, že ne, tak jsem se s otazníkem v očích obrátil na Janu. – „Někde jsem to už slyšela, ale pokud si vzpomínám, dělával jsi barmana, takže to jistě víš." – Měla pravdu, pracoval jsem v nejstarším pražském americkém baru v podzemí Obecního domu, barmanské zkoušky jsem dělal u Pavlíčka v River klubu na Nové Rabyni. – „Cock and Tail, po našem tedy kohout a ocas... Už víš?" – Zavrtěla hlavou.

„Kdysi, v Americe, vzal barman při kohoutích zápasech různobarevné nápoje různé hustoty, a přes takové skleněné tyčinky, zahnuté jako kolínko, je naléval do sklenice. Dole byly nejhustší, nahoře nejřidší, ale hlavně to celé mělo barvu ocasu vítězného kohouta. Vítěz měl radost z takové pozornosti a od té doby se všem míchaným nápojům říká koktejl. Tak na zdraví!" Po očku jsem pozoroval Zdeňkův výraz, ale ten buď trénoval na pozdější partii pokeru, nebo ho to vůbec nezajímalo, protože si povzdychl a řekl: „Na zdraví, ale měli bychom popojet s tím plánem, ne?!" Tak jsem začal.

„Základní věc, víte, potřebuju dostat do Německa svou dívku a její dceru. Pořád mám československý pas a na ten bych se měl bez problémů dostat do Istanbulu. Anička s Angelikou vycestují ve stejné době z Prahy do Bulharska, nejlépe na Sluneční pobřeží. Pojedou z Československa na dovolenou, do Bulharské lidové republiky neboli

BLR se smí. Já budu mít s sebou falešný německý pas a řidičák – v tom spoléhám na vás – a půjčím si v Istanbulu na několik dní auto, s kterým budu moct taky odjet do Bulharska. Už jsem to zjišťoval, neměla by to být potíž. Pak ale budu potřebovat další dva falešné německé pasy pro Aničku a dítě nebo jeden pas pro Aničku, kde bude Angelika zapsaná. Nevím ovšem, co je lepší a věrohodnější, ani jak takový pas vypadá. Odjedeme autem do Turecka jako tři Němci. A dál: trénuju v tenisu jednoho chlapíka z cizineckého oddělení radnice v Heilbronnu, a už jsem ho naťuknul, zda by bylo možné získat úřední dokument, který by umožnil české uprchlici v Turecku odjet do Německa. Dal najevo, že by to uměl zařídit. Falešné pasy bych tedy použil pouze v Bulharsku, v Turecku by už Anička s dcerou zase vystupovaly jako Češky s možností vycestovat kvůli získání azylu do Německa, získaly by Asylberechtigt." Poslední německý termín označoval status uprchlíka, který si zažádal o azyl, jeho žádost byla přijata, ale ještě o ní nebylo rozhodnuto.

Zdeněk se na mě podíval trochu nevěřícně: „A to by bylo jako všechno? To má být ten váš plán? A co když se na tom přechodu, přes který budete přejíždět z Bulharska do Turecka, něco nebude zdát celníkům a policajtům?" – „A umí ta tvoje Anička vůbec německy? A co to dítě?" – vpadla do hovoru Jana. – „Neumí. Musel bych ji naučit pár vět. A myslel jsem, že by Angelika mohla dostat nějaký prášek, aby před přechodem usnula."

„Tak tomu říkám plán," řekl Zdeněk a znělo to poněkud posměšně. „Nezlobte se, ale nemáte ani páru, jak to v těchhle státech na hranicích chodí. Na devadesát devět

procent vás seberou a vy skončíte jako Fluchthelfer v bulharském kriminále. A věřte mi, to nechcete! Jak na vás tak koukám, nepřežil byste to." Fluchthelfer, to byl „napomahač při útěku" – mohl pomáhat lidem, kteří chtěli utéct z osobních, politických a jiných důvodů, ale často se tak označoval i ničema, napojený na zločinecký gang, obchodující se ženami, tedy s „bílým masem", jak se surově říkalo a snad dodnes říká. Ale Zdeněk mluvil dál: „Znám lidi, kteří se o podobný útěk pokoušeli a dnes tu nejsou. Ovšem pravda je, že znám i takové, kterým se to povedlo, dokonce vím, jak to udělali. Jestli máte uspět, budete potřebovat kontakty v Bulharsku, bez těch se neobejdete. To bude něco stát, a je na vás, jestli do toho chcete jít. Můžu pro vás vymyslet takřka neprůstřelný plán, včetně obstarání některých dokladů, potřebných v Bulharsku. Jana mě zná, a je můj svědek, že když něco slíbím, dotáhnu to do konce. Ale od chvíle, kdy nastoupíte do letadla směr Istanbul, bude to už jen na vás... pak vám pomáhej Bůh! Tak co? Plácneme si?"

Podíval jsem se na Janu a doufal, že mi k tomu něco řekne. – „Na mě nekoukej, je to tvoje rozhodnutí. Můžu jen potvrdit, že Zdeněk mi nikdy nekecal. Já bych z takové akce měla strach, a kdybych měla pašovat přes hranice dva lidi podle toho tvého plánu, bála bych se ještě víc. Jsi si vůbec jistý, že ta tvoje Anička je opravdu ta pravá, že necouvne, až se dozví, co přesně chystáš a čemu se bude muset podrobit? Víš jistě, že jí můžeš věřit? Třeba je to od ní jen nějaké ‚šméčko' třeba ti nemůže odpustit, žes ji tam nechal a odešel bez nich, třeba tě chce vylákat do komunistické země, a až tě chytnou, tak se na tebe vybodne."

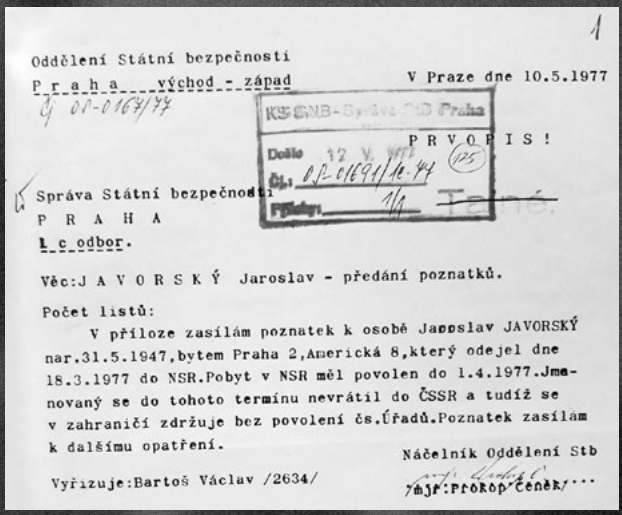

1

Oddělení Státní bezpečnosti
P r a h a - východ - západ
Čj OP-0164/77

V Praze dne 10.5.1977

KS SNB-Správa OBO Praha
Došlo 12. V. 1977
Čj.: OP-01691/10-77
Přílohy: 1/1

P R V O P I S !

Správa Státní bezpečnosti
P R A H A
I.c odbor.

Věc: J A V O R S K Ý Jaroslav - předání poznatků.

Počet listů:

V příloze zasílám poznatek k osobě Jaroslav JAVORSKÝ nar.31.5.1947, bytem Praha 2, Americká 8, který odejel dne 18.3.1977 do NSR. Pobyt v NSR měl povolen do 1.4.1977. Jmenovaný se do tohoto termínu nevrátil do ČSSR a tudíž se v zahraničí zdržuje bez povolení čs. Úřadů. Poznatek zasílám k dalšímu opatření.

Náčelník Oddělení Stb
mjr. Prokop Čeněk

Vyřizuje: Bartoš Václav /2634/

Záznam Státní bezpečnosti o mém útěku z Československa

To byla slova a argumenty, které zamilovaný člověk nechtěl slyšet, a když už je slyšel, za nic na světě jim nechtěl věřit. A i kdyby měl někde na dně svého já přece jen pochybnosti, zapracovala chemie, z mozku se začal uvolňovat dopamin, oxytocin, adrenalin a další látky, a to způsobilo euforii, která přebíjela strach. V mém případě to tak aspoň bylo. Vstal jsem ze židle a napřáhl ke Zdeňkovi ruku: „Jdu do toho. Navrhněte, co dál."

Podal mi ruku vsedě, snad aby dal najevo, že od této chvíle rozhoduje on, a začal: „Tak za prvé, žádné papíry pro ty vaše holky vyhotovit nemůžeme. Tedy můžeme, ale byly by vám na nic. Aby mohl ze země, jako je Bulharsko, někdo vycestovat s určitým pasem, musí s ním nejdřív do té země přijet. A protože se na hraničních přechodech poměrně často mění barva razítek, navíc podle nám neznámého klíče, byla by hloupost razítko falšovat. Obstarat padělaný pas a řidičák pro vás, to problém nebude, vyberte si jméno a datum narození a přineste ke každému průkazu fotku."

Přerušil jsem ho: „Ale k čemu mi budou moje papíry, když nedostanu doklady pro Annu s Angelikou, to přece nedává smysl?" Zvedl směrem ke mně levou ruku a vztyčil dlaň, jako by mě chtěl zastavit: „Pro ty musíte získat pasy od německé matky s dcerou, které přijedou do Bulharska a budou v podobném věku jako ty vaše holky. A měly by se jim na fotkách aspoň trochu podobat."

„Vy jste dobrej!" – vyjel jsem na něj: „Jak mám proboha něco takového zařídit během pár hodin, které na to v Bulharsku budu mít? I kdybych snad našel na pláži odpovídající Němku s dcerou, což nezní zrovna pravděpodobně,

tak která bláznivá ženská by dala svoje papíry do ruky neznámému chlapovi a ještě v klidu počkala pár hodin, než by vyrazila na policii? To si myslíte, že bych ji měl uspat?" Rozšířily se mi zorničky a začal jsem nepřiměřeně zvyšovat hlas, což mám ve zvyku, když mě něco nebo někdo rozčílí. Vložila se do toho Jana: „Prosím tě, klid, nech si to nejdřív vysvětlit – asi to má nějaké řešení, když to Zdeněk navrhuje..."

A Zdeněk vysvětloval: „Nebudete nikoho hledat na pláži. Vy tu ženskou musíte vybrat už tady v Německu a přesvědčit ji, aby kvůli vám odletěla s holkou do Bulharska. To by ještě neměl být tak velký problém, ale ona vám navíc musí důvěřovat natolik, že se s vámi v Bulharsku sejde, svěří vám pasy minimálně na čtyřiadvacet hodin a nepůjde vás udat. Pak budou mít ty vaše holky platné doklady s razítkem vstupu do Bulharska, v barvě, která odpovídá datu a hraničnímu přechodu. To je domácí úkol pro vás: musíte vymyslet pro tu ženu uvěřitelnou legendu, tedy vysvětlit jí, proč má odcestovat. Musíte od ní získat, co potřebujete. A musíte to udělat tak, aby ji nepodezírali ze spolupachatelství, až to všechno praskne, ale pustili ji v Sofii na německou ambasádu, kde dostane náhradní doklady. Těch pár nepříjemností u výslechů jí budete muset nějak nahradit předem. A jak říkám: musí vám důvěřovat na sto dvacet procent!"

V tu chvíli jsem o sobě začal pochybovat, protože mě nic kloudného nenapadalo, ale Zdeněk ještě neskončil: „A když už tedy budete mít v ruce papíry, se kterými by všichni potřební mohli opustit Bulharsko, budete se muset zabývat otázkou, jak a kde překročit hranice. Asi máte

pravdu, že nejlepší cesta je po silnici, autem z turecké půjčovny. Jeden člověk, kterému se takový útěk podařil, jel přes přechod u městečka Malko-Tarnovo, a snad má dokonce nafilmováno, jak to tam chodí. Výhoda je, že tam nemají kovovou závoru, ale dřevěnou, z poměrně slabé kulatiny. V případě nouze ji můžete autem přerazit. Dobré také je, že za tou závorou není žádná ‚země nikoho', kde by po vás mohli pohraničníci střílet, ale už po pár desítkách metrů se dostanete k turecké stráži a k celníkům… Díváte se na mě dost nechápavě? Něco není jasné?" – „Jasné to je, jen nevěřím svým uším. Říkáte přerazit závoru? A co když po nás opravdu začnou střílet?"

Musel jsem vypadat vyděšeně, protože znovu zvedl tu levou dlaň jako přibrzďující gesto: „To už patří pod plán B, protože musíte počítat i s tím, že vás požádají, abyste vystoupili z vozu – a to by bylo znamení, že z jejich pohledu něco není v pořádku. Když opustíte auto, útěk skončil. Takže musíte vybrat v půjčovně vhodné auto a co nejlépe ho pojistit, abyste se doplatil, kdyby se něco přihodilo, a vy jste z toho vyvázli." Viděl, že chci zas něco namítat, ale nenechal se zastavit: „Ne, nepřerušujte mě, teď přijde to nejdůležitější, co se auta týká: pro plán B by mělo mít co možná nejlepší odpich, tedy slušný výkon, mělo by mít náhon na přední kola a nemělo by mít motor vzadu. Asi je jasné, proč: kdyby po vás na těch pár metrech za závorou přece jenom stříleli, nesmí zasáhnout motor ani pneumatiky na náhonu."

Už jsem to nevydržel a protestoval: „Prosím vás, to se poslouchá jako mizerně natočená kriminálka se špatným koncem. I kdyby to auto z půjčovny mělo všechny

potřebné parametry, budu v něm sedět se ženou a dítětem! Takže auto sice může být pojízdné navzdory střelbě, ale nás mohou těžce zranit nebo dokonce zabít!"

Asi jsem rudnul a viděl jsem, že znervózněla i Jana. Zdeňka to ale nevyvedlo z míry: „Mohu to dokončit? To, co říkáte, je jasné, ale i takovému riziku se dá předejít. Ten člověk, o kterém jsem se už několikrát zmínil, si nechal auto upravit tak, aby bez obtíží přerazilo závoru. Zná nějakého Bulhara, který umí běžný vůz během pár hodin opancéřovat, aby byl také zezadu neprůstřelný ráží 7,65 – tu mají samopaly pohraničníků."

Já i Jana jsme se na něj tázavě podívali a Jana to řekla za mě: „A jak to ten Bulhar udělá, když každý osobák má zadní okno? To má na skladě neprůstřelná skla ke všem typům aut?" – „To jistě ne", odpověděl Zdeněk: „Ale ten chlapík se na možnost střelby připravoval dost poctivě. Nechal si spočítat, kolik metrů ujede auto od chvíle ostrého startu včetně přeražení závory, a jak dlouho bude trvat, než střelec za ním strhne z ramene samopal a vystřelí. Pak se naučil jet těch pár metrů ‚na zrcátko'. Všichni v autě budou mít podle výpočtů dost času na to, aby zhruba po deseti metrech napůl leželi a spolehlivě je chránila tlustá ocelová deska za zadním sedadlem. Pravda je, že to nevyzkoušel, projeli přes hranice bez potíží." – „To je čiré zoufalství," řekl jsem skoro šeptem.

Zbytek večera si nepamatuju docela jasně. Večeřeli jsme a já se chvílemi přistihl, že moc neposlouchám, na co se mě ptají. Také jsem dvakrát nevnímal, co a jak jím. Na Janino doporučení jsem si dal tamní specialitu: obrovské artyčoky. Předtím jsem si všiml, že pán u vedlejšího

stolu je jí rukama, zeptal jsem se jí tedy, co to je, protože rád zkouším nové věci. Nakonec jsem ovšem byl za trapného hosta: oloupal jsem skoro všechny listy obrovského artyčoku, smočil je bezmyšlenkovitě v jedné z asi deseti omáček, poctivě jsem vykousl jedlou část dužiny ze špičky listu, a zbytek, tedy srdce, jsem nechal na talíři. Divil jsem se, že talíř zůstává přede mnou, přesvědčil jsem se, že je správně složený příbor, a upozornil číšníka posunkem, že může talíř odnést. Naklonil se k mému uchu a zašeptal: „Zkuste ještě rozkrojit to srdce, dejte si půlku s francouzským dresinkem a tu druhou s bešamelem. Uvidíte, že to oceníte..." Nerozpoznal jsem tehdy bešamel od francouzského dresinku, ale od té doby vím, jak se jí artyčok.

Rozhodl jsem se, že v Mnichově nepřespím, jak mi Jana nabízela. V té době už jsem byl „noční pták" a německé dálnice jsou pro noční jízdu jak dělané. Ne, během cesty do Heilbronnu jsem nevyzkoušel jízdu „na zrcátko" ani přerážení závory, za to jsem během těch tří hodin jízdy vymyslel téměř detailní scénář, jak získám německou ženu s dcerou, která mne bude následovat do Bulharska a bude mi důvěřovat.

Také rádi přemýšlíte o svých záležitostech během jízdy v autě? Zkoumáte minulost nebo děláte plány do budoucna, zatímco vás míjí patníky, které v té rychlosti nemáte šanci počítat? Je to uklidňující, člověka napadají věci, které za stolem nevymyslí. Já takhle jezdím strašně rád. Ani ve snu by mě ovšem tehdy nenapadlo, za jakých okolností mě právě touto cestou za víc než osm let poveze z Mnichova do Heilbronnu limuzína německého

ministerstva zahraničí. Ani ve snu by mě nenapadlo, co všechno se stane.

„Až budu jednou tohle vyprávět v mém klubu, tak mi snad nikdo nebude věřit...“

2. kapitola